

Sygn. akt III AUa 214/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Sędziowie:	SSA Michał Bober (spr.) SSO del. Alicja Podlewska
Protokolant:	Artur Lichota

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. w Gdańsku

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji A. G.

od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. akt VIII U 1430/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony odwołał się od decyzji odmawiającej A. G. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na to, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 14 lat, 11 miesięcy i 1 dzień. Organ rentowy wskazał, że nie uznano okresów zatrudnienia za pośrednictwem (...)sp. z o.o. u armatorów zagranicznych od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r. jako pracy w warunkach szczególnych. Jednostki kierujące, realizujące zatrudnienie na podstawie umów zawartych z obywatelami polskimi kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych nie są uprawnione do wystawiania zaświadczeń o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych z powołaniem na ustawę pomostową. Organ podał, że dane o pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wykazuje płatnik składek będący jednocześnie pracodawcą, a więc nie dotyczy to jednostek kierujących do pracy tak jak (...), który nie jest pracodawcą.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą uprzednio w treści zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił odwołanie opierając swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony A. G., (ur. dnia (...)) w dniu 9 marca 2011 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową. W dniu 26 października 2009 r. ubezpieczony ukończył 60 lata, udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy, rozwiązał stosunek pracy i na dzień 1 stycznia 1999 r. bezspornie udowodnił 14 lat, 11 miesięcy i 1 dzień okresu pracy w warunkach szczególnych.

Organ do pracy w warunkach szczególnych nie uznał okresu zatrudnienia za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r.

Ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u zagranicznego armatora w charakterze III mechanika na statkach:

- (...) w okresie od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz
- (...) od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r.

Agencja wypłaciła z tego tytułu składki na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy.

(dowód: zaświadczenie z (...) sp. z o.o. z dnia 10 lutego 2011 r. - k. 7 akt

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, odwołanie wnioskodawcy A. G. nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie spór zogniskował się wokół tego, czy A. G. przysługuje prawo do emerytury pomostowej w trybie art. 4 w zw. z art. 46 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 237, póź. 1656), a w szczególności czy w dniu wejścia w życie w/w ustawy miał wymagany w przepisach, o których mowa w art. 4 pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
  - 1) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
  - 2) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
  - 3) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
  - 4) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
  - 5) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Za wymagany okres zatrudnienia w rozumieniu tego rozporządzenia, dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

W toku postępowania Sąd Okręgowy, na podstawie przedłożonej dokumentacji i wyjaśnień ubezpieczonego ustalił, że ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r. na stanowisku III mechanika.

Okresy wykonywania pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, za które pracownik opłacał w Polsce składki na dobrowolne ubezpieczenie emerytalne i rentowe, mogą być uznane za okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych. Okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą są wliczane do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowią inaczej. Do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego, jeżeli są one uznane za okresy składkowe. Argumentacja pozwanego nie znajduje potwierdzenia w obowiązującym stanie prawnym. Ubezpieczony ostatecznie udowodnił, że w okresie zatrudnienia za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r. składki na ubezpieczenia społeczne były za niego odprowadzane i bez znaczenia jest tutaj okoliczność, czy opłacał je sam czy też dokonywała tego za niego w/w (...).

Jak jednak dalej rozważa Sąd Okręgowy, w powyższym okresie ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazanej w załączniku nr 2 pod poz. 4, tj. pracy nawigatorów na statkach morskich oraz pilotów morskich, ponieważ pracował na stanowisku III mechanika. W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego, okres pracy u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) sp. z o.o. nie może zostać uwzględniony do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał jednak, że ubezpieczony nadal nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a więc nie spełnił ostatecznie z koniecznych przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej zgodnie z powołanymi wyżej przepisami.

Apelacje od wyroku wywiódł wnioskodawca zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 3 ust. 1 i 3 oraz zał. nr 2 poz. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237. poz. 1656 z późniejszymi zmianami) polegające na błędnym przyjęciu, iż ubezpieczony w okresie od 7 listopada 1987 r. do 7 września 1988 r. oraz od 21 listopada 1988 r. do 25 kwietnia 1989 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pomostowej bądź o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że mimo dokonanych ustaleń Sąd popełnił oczywisty błąd przyjmując, że we wskazanych wyżej okresach ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazanej w załączniku nr 2 pod poz. 4 tj. pracy nawigatorów na statkach morskich oraz pilotów morskich, ponieważ pracował na stanowisku III mechanika. Wymieniona w załączniku nr 2 pkt 4 praca należy do kategorii pracy o charakterze szczególnym, a nie jak błędnie przyjął Sąd do kategorii pracy w

warunkach szczególnych. Ponadto, wbrew ustaleniom Sądu, a w myśl pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych należy przyjąć, iż praca na stanowisku III mechanika na statku morskim jest pracą na statkach żeglugi morskiej i w związku z tym powinna zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona, choć Sąd dokonał wadliwej oceny prawnej w odniesieniu do charakteru pracy wnioskodawcy stwierdzając, że nie może być ona uznana za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Mając na względzie, iż istotę uchybienia w wystarczający sposób wskazał i uzasadnił apelant i z rozważaniami tymi Sąd Apelacyjny się zgadza, nie ma potrzeby ich powielania.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości zgadza się natomiast z akceptowaną przez apelanta wykładnią prawa w pozostałym zakresie, dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, przez co również nie ma potrzeby jej ponownego powielania.

Mimo tego apelacja nie mogła zostać uwzględniona.

Sąd Okręgowy słusznie bowiem wskazał, że jedną z przesłanek uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego jest uprzednie rozwiązanie stosunku pracy. Faktycznie co do spełnienia tej przesłanki pozwany nie wypowiedział się w sposób dostateczny tak na etapie postępowania administracyjnego zakończonego zaskarżoną decyzją jak i na etapie postępowania sądowego poprzedzającego zaskarżone orzeczenie. Pochopnie jednak Sąd I instancji przyjął tą okoliczność jako bezspornie ustaloną.

Jak wynika ze zgodnych oświadczeń stron potwierdzonych w korespondencji procesowej przed Sądem Apelacyjnym, wnioskodawca przez cały czas pozostaje w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę u zagranicznego armatora. Z tego tytułu podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu w Polsce i odprowadza składki na to ubezpieczenie na podstawie art.7 ust.3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz.1585 ze zm.) Ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu przez cały czas dochodzenia uprawnień do świadczenia.

Z punktu widzenia art.4 ust.7 ustawy o emeryturach pomostowych nie ma zaś żadnego znaczenia, czy wnioskodawca podlega ubezpieczeniom społecznym dobrowolnie, czy obowiązkowo oraz, czy wykonuje zatrudnienie w kraju czy też za granicą. Różnicowanie takie nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia, albowiem art.4 ust.7 ustawy jako przesłankę uzyskania prawa do emerytury pomostowej wskazuje rozwiązanie stosunku pracy a nie zmianę charakteru ubezpieczenia z obowiązkowego na dobrowolne. Charakter ubezpieczenia wnioskodawcy jest konsekwencją takiego a nie innego sposobu wykonywania pracy oraz treści załączonej do akt umowy z zagranicznym kontrahentem, natomiast celem ustawy o świadczeniach przedemerytalnych jest zapewnienie zabezpieczenia socjalnego tym osobom, które pracując w warunkach szkodliwych narażały swój organizm na utratę wydolności i nie są już w stanie kontynuować zatrudnienia. Wypada w tym miejscu odesłać do uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego (sygn. akt II UK 328/09), gdzie Sąd Najwyższy przedstawia bardzo interesujący (i ewidentnie akceptowalny przez wnioskodawcę z perspektywy oceny zatrudnienia poprzez (...)i (...)) wywód, co do zrównania zatrudnienia za granicą z zatrudnieniem w kraju niezależnie od tego czy ubezpieczenie jest obowiązkowe, czy dobrowolne na podstawie art.7 ust.3 s.u.s. Rozważania skłaniające ku podobnym wnioskom można też znaleźć w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie II UK 5/10.

Marginalnie tylko wskazać wypada, że wnioskodawca nie tylko, że kontynuuje zatrudnienie ale też wykonuje je nadal w warunkach szczególnych, co z jednej strony umożliwiłoby mu skorzystanie właśnie z art.4 (w tym ust.6 – po rozwiązaniu umowy) ustawy o emeryturach pomostowych ale z drugiej – w przypadku uzyskania prawa, powodowałoby jego automatyczne zawieszenie stosownie do art.17 ust.4 ustawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny stosownie do art.385 k.p.c. oddalił apelację.